

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 2 ft. 50 kr.,
negyedévre 1 ft 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A közgyűlés előtt.

Az izgalomnak két hét óta hömpölygő áradata, mely Székesfejérvár lakosságát a rendőrség leleplezése tolytán eltöltötte, oda-gördül most a 29-én tartandó városi közgyűlés elé. Leghivatottabb fóruma elé kerül tehát az ügy s így nem csodálható, hogy a közönség feszült izgalommal tapad a hétfői nap eseményeihez, a midőn összpontosul minden kérdés, hogy a közvélemény hivatott bírái mondjanak ítéletet a 18 éves rendszer fölött.

E közgyűlés jelentőségét kicsinyelni nem lehet! Eddig a sajtó mindég csak az eseményeket regisztrálta; védte a közérdeket; követelt az igazság nevében; de a cselekvés kötelessége, a bajok orvoslása hatáskörén kívül eső tényező kezébe van letéve, a közgyűlésre van bízva.

A közönség körében — a mint a rendőrség felderített állapot érthetővé teszi, — mindezt a mi városi közgyűléseink nem bírtak semmi érdeklődéssel s valljuk be őszintén, ha egyenként igen tiszteltreméltó emberek is a közgyűlés tagjai, együttes működésükben tehetetlenek és megbízhatatlanok, olyanok, kik nem tudnak hivatásuk magaslátára emelkedni. Ahol a gyávaság lezárja az ajkakat, — ott nem lehet várni, hogy a lelkiismeretes ellenőrzés meg legyen. Nem is volt meg. A közönség bizalmatlanságát igazolja a most köztudomásra jutott dolog, hogy a rendőrség két évtizeden át nem a nagyközönség érdekeit védte; nem az erkölcsöket javította; hanem hivatalos hatalommal támadta meg a polgárokat egyes emberek érdekeinek kielégítésére, és hivatalos assistenciával terjesztette az erkölcsatlanságot.

Az a kevés, a mi a mult történetéből, minden óvatosság mellett is közszájon forog, maga elég volt, hogy megdöbbenetse az embereket, hogy milyen rettenetes lejtőjén voltak a végpusztulásnak, s ha még egy évtizedig ezen az ürült meredeken bukunk lefelé, borzalom még elgondolni is hová jutottak volna. A rémület rettenetes dolgokkal színezi ki az eseményeket, az első gyanu száz és száz vádnak megteremtője. Egy várost nem lehet hallgatásra bírni, és midőn 27 ezer megrémült ember ijeszti egymást, hihetetlen mesék kellnek szárnyra, melyek némelykor oly komoly alakban lépnek előtérbe, hogy a fegyelmélettel gondolkozó agyat is megtévesztik.

Megmondottuk mi figyelmeztetésképp: vigyázzanak, mert az első bátran kiejtett szó feloldozza a gyávaság által benyűgözött ajkakat. Nem hitték nekünk; tüzzel játszottak a puskaporos hordó fölött! Most már 27 ezer ember beszél és mindenki

akarja licitálni a másikat az érdekeségben, legtöbbször nem törődve, hogy vajjon igazat mondanak-e? A megmozdult hólabdából lava lett! Merre fut? Senki nem tudja, s így előre pusztító hatása sem mérlegelhető. De nagy veszedelem előtt állunk, ezt senki nem tagadhatja.

A közvélemény háborog, a külvárosok lakossága pedig — mint birlik — haragos dühében félelmetes zavargásoknak lehet előidézője. Magától keletkezett-e a tűz, avagy mesterségesen élesztik? ezt meghatározni nem lehet.

Egy azonban kétségtelenül konstataható tény, az egész város háborog s bizonyos bosszúálló dühbel fordul a főkapitány és a polgármester ellen. Különösnek találjuk, de konstatajuk, a gyűlölet és a harag még nagyobb a polgármester, mint a főkapitány személynél. A gátat keresztül lehet vágni, de az áradat irányát megszábní nem lehet. Így rohan a gyűlölet és a főkapitány személynél. A gátat keresztül lehet vágni, de az áradat irányát megszábní nem lehet. Így rohan a gyűlölet és a főkapitány személynél.

Mult lapunkban világot gyujtottunk a sötétségben. Megirtuk leplezetlen nyíltsággal, hogy a polgármesterre vonatkozólag sokban tévedtünk s bűnösebbnek tartottuk mint valóban volt. A kétségbevonhatlan bizonyítékok előtt hajlottunk meg; csak akkor hittük ezt el, mikor saját szemekkel meggyőződünk. És sajnálattal tapasztaltuk, hogy az embereket, bizonyos csalódás fogta el a mi nyilatkozatunkra, és ott volt az arcukon, a mi lelkükben életre kelt: „Tehát ebben is csalódtunk!“ Pedig nem csalódtak! Azok vagyunk, a minek az első perczen is mutattuk magunkat, a közügynek rendithetlen harcosai. Azt tudjuk, hogy nem gondolnak felőlünk aljas indokot, mikor csalódottnak tartják maguk, de legalább is azt hiszik, hogy bennünket csalnak meg.

Bizonyos azonban, hogy őszinte és mindenek felett igazságos kijelentéseink nagyban hozzájárultak, hogy csillapodjék a hangulat. Az emberek kevésbé lármásak, de bevalljuk azt is, hogy annál elkeseredettebbek. Tehát olyan a közhangulat mint a füstölgő vulkán, jajj annak ki felette jár, mert soha sem tudja mikor tör ki féktelen tüzével, hogy megsemmisítse környezetét.

Nagyon egyoldaluan szolgálunk a közérdeket, ha az igazságot elhallgatnánk pusztán azért, mivel az a nagy többség érzelmeinek nem felel meg. Eppen azzal a bátorsággal, a melylyel a hatalom letéményesével szemben kimondottuk véleményünket, kimondjuk a nagyközönséggel szemben is. A nagyközönség igazságtalan, midőn haragjával legerősebben a polgármester ellen fordul. Igaz, a multért hibás, sőt tán gyöngesége és mulasztása révén

vétkes is, de semmiesetre sem bűnös. A jelen eset fejleményeiben pedig érdeme van. Csak legyünk igazságosak még akkor is, ha az talán egyéni érzelmeinkkel ellentétben áll.

Abban senki sem kételkedik, mert nem is kételkedhet, hogy a jelen leleplezéseinkkel kapcsolatosan a legszigorubbán járt el a polgármester. Nem is azért vádolják, hanem a multért és a nyugdíjaztatási kérvényért.

Hát igaz. A multban vétkes mulasztást követett el, mert kötelessége lett volna mint ellenőrző közegnek lehetetlenné tenni, hogy a főkapitány és a rendőrség 18 éven át olyan garzdalkodást vigyen végbe, mint a minőt vitt. Ez olyan mulasztás, a melyet bizonyosan indokolni tartozik s a melyért felelősségre vonandó. De ki által? Talán a közgyűlés, a vagy a sajtó által? Hát ez a másik két ellenőrző faktor hol volt 18 éven át? Miért nem léptek ők fel a rendőrség s maga a polgármester ellen már egy évtizeddel ezelőtt? De hol volt ez a közvélemény is, a mely ma háborogva, haraggal és gyűlölettel veszi körül a polgármestert? Miért nem zudult fel már régebben, miért várt arra, hogy egy egészen idegen ember lépjen sorompóba érdekeiért? Miért lapult meg gyáván és miért hallgalt? — Ha hibás a polgármester, ugy hibás a közgyűlés, a sajtó s maga egész Székesfejérvár! Talán rosszul esnek ezek az igaz kijelentések, de így van!

A másik oka a féktelen haragnak, hogy a főkapitány, a kinek örvendenie kell, ha a megtorló igazságszolgáltatást elkerüli, nyugdíjaztatását kérelmezi megromgált egészsége miatt. Ebből a közvélemény most olyan következtetést von, hogy a polgármester ezt azért adja a főkapitánynak, hogy őt magával ne rántsa. Röviden felvilágosítunk mindenkit. A polgármester előttünk kijelentette, hogy ő a nyugdíjaztatást nem pártolja s abba bele nem fog egyezni. Hát vegye ezt tudomásul a közönség, mert ezzel aztán elesik magától az kombináció.

A közgyűlés hétfőn minden fölött határozni fog. Felelősségre von mindenkit a jelenért is a multért is. Tegye szigoru lelkiismeretességgel kötelességét, a melyben mi befolyásolni nem akarjuk. Ha 18 éven keresztül lelkiismeretlenül szolgálta a város ügyeit, ha gyöngye volt és mindezenek felett mérlegeljen mindent a közérdek szempontjából szigoru lelkiismeretességgel. Itt a legfőbb ideje, hogy egyszer már a közérdeknek is szolgáljon; itt az ideje, hogy ne a személyes motívumok irányítsák, hanem az igazság s az állásukban reájok ruházott kötelesség becsületes teljesítése.

Mai lapunk 8 oldal.

Ha majd együtt lesznek a városháza tanácstermében, jusson eszébe minden bizottsági tagnak az, — a miről eddig megfeleltek, — hogy nem saját ügyüket előmozdítani jöttek össze ott, hanem az egész város lakosságának képviselőit. A tanácskozás hevében gondoljanak a városban forrongó elégtelenségre és ne egyéni érzelmeik, hanem az összes város polgárságát megnyugtassa. Jaj annak, a ki másképen cselekszik, mert nem csak a közbecsülést fogja elveszteni, de maga ellen zudítja a polgárság méltó haragját is. Eddig nem törődtek velök, tanácskozásait érdeklentül vették tudomásul. Ma másképpen áll a dolog. Az egész város figyelmé az ő működésükre tapad s ezenkívül ma olyan az általános hangulat, hogy elégedetlenségét nemcsak a tömeg, de az egyes ember sem hallgatja el. A lappangó elégtelenség kitört! Vigyázzanak, nehogy ellentétbe helyezkedjenek az egész polgárság véleményével, mert ezzel nem csillapítják, hanem még jobban felkorbácsolják a szenvedélyeket, a mi beláthatlan zavaroknak lesz előidézője.

Nincs egyéb szavunk hozzájuk csak az: legyenek férfias védelmezői a közérdeknek; legyenek lelkiismeretes bírálói a történeteknek s legyenek mindenek fölött és mindenben — igazságosak. Az ki így viselkedik e város polgárságának becsülését fogja kiérdemelni, a ki e fő elvekkal ellentétbe helyezkedik, az csak megvetést zudít magára s talán a megtorlást is kihívja maga ellen. Itt az alkalom, hogy megmutassa minden egyes bizottsági tag, hogy milyen ember s hogy a város polgárságától mit érdemel!

Az öntudatra ébredés.

A hangulat.

A ki látta ennek a városnak polgárságát ezeltől két héttel; aki hallotta az egyes emberek gyáva kijelentését, azt méltán meglepheti az a nagy bátorság, hogy úgy mondjuk, harcai kedv, a mely ma mindenkit eltölt. Az emberi jellemvonásnak bizonyosan érdekes aboracioja ez, de nem meglepő, és mi már előre jeleztük, hogy csak egy bátor hangra van szükség, hogy e néma, alvó város felébredjen és megszólaljon. Nagyon helyesen van az, hogy ma bátorságot nyertek az emberek és öntudatra-ébredésükben tenni, cselekedni, javítani akarnak az eddigi állapotokon.

Sajnáljuk azonban, hogy nekünk kell éppen figyelmeztetnünk a város polgárságát, kik ez öntudatra-ébredést elősegítettük, hogy vigyázzunk s egyik szélsőségből ne rohanjunk a másik szélsőségbe. Ha eddig minden bűnrel szemben közönyösek voltunk, ne lássunk ma mindenben bűnöst és ne akarjunk növelni az áldozatok számát azok sorából is, a kik azt nem érdemlik meg. Bíráljuk az eseményeket higgadtan, tárgyilagosan és ne ragadtassuk el magunkat egyéni érzelmeink által oly tőrre, a hol igazságtalanságot követünk el.

A polgármesterről az egész városban igen téves felfogás van elterjedve, vádolják őt sok hibának elkövetésével, lehet mondani neki tulajdonítják nem csak a rendőrség, de a városi közigazgatással kapcsolatos minden sérelmet. Pedig a hogyan mi vagyunk informálva s hogyan a polgármester jövőbeli magatartása igazolni fogja Havranék éppen nem birt tudomással azokról a dolgokról, a melyek az ő nevében követték el.

Tény, hogy igen jogos a panasz a városi közigazgatás ellen, de az is bizonyos, hogy a sérelmes dolgokról a polgármesterek semmi tudomása sem volt és most midőn a dolgok tudomására jutottak nem csak a rendőrség újjászervezésével, de más bajok orvoslásával is

befogja igazolni, hogy mindeddig tudomással nem birt azokról.

Legyünk igazságosak és hacsak konkrét bizonyítékaink nincsenek ne vádoljuk a polgármestert minden dologért és ne akarják egy bizonyos kliknek élén látni, ne akarják ő benne látni minden bajoknak okozóját.

Örvendünk, hogy életre kelt a közélet, de nagyon megbánnánk, hogy életre keltették, ha azt látnánk, hogy az ártatlan embereket is megrohanja a megbántott közvélemény. Legyen kérlelhetlen a közvélemény a bűnösökkel szemben és álljon a mostani figyelemmel városi közigazgatásunk előtt, hogy szükség esetén azonnal tiltakozzék; de ne rohanja meg a városházát; ne döntse romba az egészet, hogy az ártatlanok is ott vesszenek. A törvény és az igazság szelleme az, hogy inkább meneküljön száz bűnös a büntetéstől, semhogy egy ártatlanul bűnhődjék.

Ebből a szempontból bíráljuk az eseményeket. És legyenek meggyőződve, ha a polgármesterben mi csalódnánk, ha nem volna, — a mint mi gondolunk — ő maga is csalódott; ha nem orvosolna minden bajt, — úgy a közvélemény ott fog látni harcolni bennünket ismét az élükön.

De várjuk be az ügyek lebonyolítását, nehogy pusztán alacsony irigység boszujából támadjunk az ártatlan ellen.

Előkészületek a közgyűlésre.

Mint a méhkas, olyan az egész város. Az emberek izgatottan tárgyalják a legutóbbi eseményeket s mindenki szorongó aggodalommal tekint a hétfői közgyűlés elé, a mely soha sem állott olyan izgatott dolgokkal szemben, mint ez alkalommal, midőn a rendőrség 18 éves multja pattant ki a közönség előtt.

A közgyűlés álláspontjáról senki sincs tájékozva, de nem is lehet, miután itt sem városi pártok nincsenek, sem előértekezetek nem szokták megelőzni a közgyűlést s így rendszeren ott a közgyűlés termében jecezesednek ki az

Névtelenül.

Irta: ADA NEGRI.

Nincsen nevem, nyirkos kis kunyhónak vagyok
Elszállott ledánya;
Szomorú nép az én családom s elhagyott,
— De lobog szívemnek fékezhetlen lángja.

Lépteim követik irigy szellem-árnyak
S egy könyörgő angyal;
Gondolatom pedig miként Mazepának
Tűsokádó lova: hegyen-völgyön nyargal.

Szerelem-gyűlölet, erő és gyöngédség
Rejtélye vagyok én;
Örökös homályba vonz néha a mélység
S ellágyulok egy kis gyermek gyűgyűgésén.

Mikor padlásszobám ajtaján betoppán
A balsors — nevetek.
Nevetek legyőzve, árván, elhagyottan
S ha nincsen örömem, vigasszom — nevetek.

Reszkető öreget ha látok, szememben
Csillog a köny mégis;
Véna gyerekekkel, ezer ismeretlen
Szegény szenvedővel együtt sírok én is.

És hogyha szívemből túlrad panaszom:
Merész énekemben,
Mely reng, úgy rezeg keblemben — ajkamon,
Lassan-lassan öntöm ki az egész lelkem.

Nem kérdem: ki hallgat? S ha fattyú irigység
Les szírára készen:

Kihívom a sorsot, előtörök ismét
És a mérgezett nyíl nem fakasztja vérem.

Tavaszi nap.

— A »Fejermegyei Napló« tárczája. —

Irta: Horváth Elemér.

Szeretem a tavaszt, a természet ébredését!
Mikor a tavaszi napsugár első csökjára
rügy fakad az ágon s mikor a galagonyabokor
tövében kidugja a fejét az avar alól a szerény
ibolya, vágó kél az én szívemben is, édes remény.
A természet ébredésén éled a lelkem is,
szivem világa!

Megzendül a dal a bokorban, édes-bús
kesergése a madár szívének. A bűbajos dalnak
minden hangja áthatja a lelkemet s valami csodálatos,
megmagyarázhatatlan harmónia támad benne.

Igen, tudom én, érzem én, hogy mi ez! A
tavasz láttára az őserő pezsdül meg ereimben
s forró vérem lüktetése azt mondja: te több vagy
a pornál, neked lelked van, a mely tud lelkesedni
eszmékért, cizelőkért. Neked lelked van,
a mely azt sugja: küzd, mert kötelességeid
vannak a világon!

... Az ibolya hervad, de hervadása nem
kelt bánatot, mert a tavaszi napsugár csökjára
ekkorra már kicsalja az anyaföld minden ékes-
ségét s bőven kárpótól a fakó kis virág hervadásáért.

Zajos, pezsgő élet támad az erdőn, a mezőn.
A fölkelő nap már ébren találja a szende

virágot, a melynek a kelyhén csillogó harmat-
cseppben furdik a méhe. El van kábulva már
a végtelen gyönyörtől s megnevedesedett szár-
nyai nem bírják, ha röppenni akar. De jön az
első napsugár, megszártja az ittasult kis bogár
szárnyait s ez hangos zümmögéssel száll virágról-
virágra s most már nem élvez, hanem munkálkodik.

Elnézem e kis bogár küzdelmét, a mint
himporos lábaival fáradtan tért háza a méhkas-
hoz s godolkodom, hogy miért is fárad ez a
méh, a mikor száz meg száz virág kelyhében
kinálkozik neki az üdvök forrása?

A tavaszi napsugár hatását érzem. Lel-
kemben megrezzen egy hur s rezgése azt mondja:
„nem a maga számára épít az ember, küzdj,
dolgozzál, hogy hasznára lehess a társadalom-
nak és hazádnak. Magad csak a harmadsorban
jössz számításba, a mikor e kettő iránt leróttad
már kötelességedet!”

A rezgés nyomára lelkemben munkákedv
éled és én érzem, hogy több vagyok a pornál.
Szeretem a tavaszt, a természet ébre-
dését! . . .

Szeretem a tavaszt, a szerelem hajnalát!
Kint jártam a réten, csevegő patakknak a
partján. Üres volt a szívem, a lelkem.

Nem tudom, hogy mire gondoltam, vagy
talán nem is gondoltam semmire; a tarka rét
pompája, a patak habfürdőinek sejtelmes suttogása
annyira lekötötte a figyelmemet.

Elnéztem a lepkét, a mint egyik virágról
a másikra szállott s szinte hallottam, a mint
a harangvirág kelyhében megpihenve szerelme-
sen suttogta: „szeretlek szép virág, tied vagyok.”

Elnéztem a csobogó habokat, a mint paj-

egyed vélemények. Éppen a közgyűlés álláspontjainak ismeretlen volta igazítja legjobban a hangulatot, daczára annak, hogy mindenki tudja azt, hogy ezuttal a bizottsági tagok hátuk megett éreze a város polgárságát nem csak kellő eréllyel és szigorúsággal, de lelkiismeretesen is fogják teljesíteni kötelességüket és nem lesz közöttük egy sem, ki személyes érdekek szolgálatában merne felszólalni.

Beszélnék bizonyos törekvésekről, a melylyel a bizottsági tagok tömörülnek, hogy így szervezkedtségükben befolyásolhassák a közgyűlés határozatát. Nincs szavunk a szervezkedés ellen, sőt helyeselnék azt, ha az illetőket a közérdek vezeti, de vigyázzanak, nehogy a közérdek ellen szövetkezzenek, mert ma már az ily nemű törekvés az egész város lakosságát mozgósítja ellenük és nagyon megbánhatnák, azt, hogy a város érdekei ellen törtek.

Azt hisszük különben, hogy vasárnap a bizottság minden tagja kötelességszerűleg tájékoztatja magát a város hangulatáról, nehogy véletlenül is azzal ellentétben járjon el. *Mert es alkalommal senkinek sem szabad elmaradnia a közgyűlésről!* Nem szabad kivonnia senkinek sem magát a felelősség alól. Bűnt követ el, a ki gyáván otthon marad, nehogy kénytelen legyen egyik vagy másik irányban fellépni. Az ilyen kétkülcös emberekkel elfog banni a közzvélemény és tudni fogja az ilyen önző embereknek értésére adni, hogy ma már nem tűr meg körében ilyen hiteltől, gyáva embereket. Jól vigyázzanak tehát azok, a kik különböző ürügy alatt távol akarnak maradni, mert a hétfői közgyűlés háttérbe kell hogy szorítson minden magánérdeket. És ha valaki kitérnie kötelességének lelkiismeret teljesítése elől, azt úgy lehet hogy a szerte csapongó izgalom s a fölébredt köztudat elfogja söpörni, mint egy áradat.

A nagyközönség tájékoztatására leközöljünk azoknak neveit, a kik mint városi bizottság tagjai hivatva vannak arra, hogy a város érdekeit megvédelmezzék.

Legtöbb államadót fizetők: Id. Almási Ferenc,

kos játékot űznek a vén szomorufűz lecsüngő fiatal hajtásaival. Tetszett nekem ez a kedves incselkedés s éreztem, hogy nem a gondtalan könnyelműség játéka ez, hanem a vonzódás, a szeretet kedveskedése.

Kint a mezőn jártam s a tavaszi napsugár hatása új végyat keltett a szívemben.

Magam sem tudtam, hogy mi az, de éreztem, hogy valami fölséges, hogy valami rendkívüli.

Titkos erő vont magával ismeretlen ideál felé. Nem láttam még a kedves szöke leánykát, de már szerettem s már tudtam, hogy neki léteznie kell, tudtam, hogy ő lesz számomra az üdvök forrása. Kerestem a szerte világban, de sokáig nem akadtam rá s elcsüggedtem.

A tavaszi napsugár új reményt oltott a szívembe s tovább kerestem, a míg megtaláltam. Sejttem, tudom, hogy ő az, a kire titkon, lopva gondoltam; az a pajkos szöke gyermek.

... Kint a mezőn járok.

Madár dala hangzik el hozzám a távoli berekből, sejtelmes vágyódása a szerelmes madár szívnek. A kedves hangok szívembe lopódnak s édes harmónia szállja meg a lelkemet. Érzem, hogy több vagyok a pornál, hogy eszményi csélokért küzdök s érzem, hogy erőm elegendő lesz a küzdelemre.

... Szeretem a tavaszt, a szerelem hajnalát!

Szeretem a tavaszt, imára készíti a lelke! Lombos erdő járök, százados tölgyek árnyéka alatt. Körülöttem csend van, mély csend. Gondolkozom. Lelkem fölfelé téved s keresi a mindenség kifürkészhetetlen titkait.

De megszólal a lombok között a madárdal, imára készítő hangja az erdő lakójának.

Aujedzsky Adolf, Almásy József, Balogh Lukács, Bierbauer János, Deutsch Ignác, Eder József dr., Emhecht József, Eisenbarth Ágost, Fanta Adolf dr., Farkasdy Dező, Felmayer Károly, Fekete József, Flits Miklós, Galambos István, Havranek János, Herczeg Ignác, Kaltenecker Márton, Kreizler Sámuel, Kövessy István dr., Karl József, Langráf Gábor, Lichneckert Antal, Lőrincze Elek, Mirth Ferencz, Madaras Lipót, id. Mann József, Németh János, Peuser Frigyes, Paulovits Ferencz, Pisky László, Pollák Ármin, Rechnitzer Soma, Reinitz Lipót, Reichard Mór, Saára Gyula dr., Szabady József dr., Szendeffy József dr., Szelke Kristóf, Say István, dr. Schwartz Gyula, Schlamadinger Alajos, Schlamadinger Antal, Töltényi Antal, Tóth Artur, Tóth Aladár, Vaimár Ferencz, Weisz Károly, Árókai Antal dr.

Választottak: Alaghy Dező, Almási János, Anlal Ferencz, Berregi György, Berregi József, Boros Sándor, Bernát Ignác, Bernát József, Diebala György, Dietrich Szilárd, Flaskár József, ifj. Fister János, Fröschl József, Fröschl János, Farkas Mihály, Gremperger István, Gyurkovits Alajos, Horváth Mihály, Horváth József, Halász János, Kalocsay Alán, Kovács Károly, Kovács Pál, Kovács István, dr. Kuthy József, Kovács Alajos, Knittelhoffer János, Pallér Kelemen, Péntes Imre, Sziksz József, Lasits István, Laufenauer Ferencz, Mészáros Ferencz, Marschall Nándor, dr. Neuman Bernát, Nagy Ignác, Wéber Károly, Per Nagy György, Pálffy Károly, Pápay Nándor, Pollák Gusztáv, Richter József, Rakács Lajos, Riegler János, Id. Rózsa Ferencz, ifj. Rózsa Ferencz, Rédei József, Radits György, Szabó György v. ásh., Szommer Mór.

A hétfői közgyűlés tárgysorozata különben a következők:

Nmét. magy. kir. belügyminiszterium leirata mélt. br. Fiáth Pál urnak főispánna történt kinevezése tárgyában. Tóth István főjegyző hivatalos jelentése Felmayer Károly elhallozása folytán üresedésbe jött közigazgatási-bizottsági és közp. választmányi tagságok betöltése tárgyában. Városi tanács előterjesztése a város egyes utcáinak elnevezése s a házak számozása tárgyában; a nem kath. hitfelekezetek egyházi segélyezése tárgyában; Mikó Ferencz és neje telekdarabolási ügyében; a vezető-tanítók fizetése utalványozása tárgyában; Steer Györgyné temetési költségei fedezése tárgyában; Nyugdíjfelügyelő-bizottság előterjesztése Pribék Mihály pénztárnok nyugdíjaztása tárgyában. Polgármesteri jelentés Seidel Lajos főkapitány ellen elrendelt fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat tárgyában. Nyugdíjfelügyelő-bizottság előterjesztése Seidel Lajos főkapitány nyugdíjaztása ügyé-

ben. Helybeli ügyvédi kamara átirata az igazságügyi palota építése tárgyában. Zalavármegye közönsége pártolás végett megküldi Ausztriával ujabb kötendő kiegyezés tárgyában intézet feliratát. Az 1897. évi V. VI. és VII. t.-cz. kihirdetése. Városi tanács előterjesztése közüző-gép beszerzése tárgyában. Közigazgatási bizottság betérjeszté az éves jelentést. Városi tanács előterjesztése a Markl-féle ösztöndíj adományozása tárgyában.

A rendőrség dolgai.

A városházán erőlyesen folyik a vizsgálat. Minden nap újabb és újabb adatokat szolgáltat a vizsgálat kezébe, a melyet *Havranek* polgármester a legnagyobb szigorral és lelkiismeretességgel vezet. Nagy segítségére van a polgármesternek *Polcaer* Péter alkapitány, a ki a külső ügyeket vezeti és egyetlen körülmény sem kerüli el figyelmét, hogy teljes legyen annak a bűnhalmazatnak képe, a melyet az itteni rendőrség 18 éves multja nyújt. A főkapitány elleni adatok már teljes képét tárják elének az ő egész multjának, a mely valóban megdöbentti az embereket, hogy míg nyugodtan hajtották álomra fejüket, addig élet és volt biztonságuk ilyen lelkiismeretlen kezekbe volt letéve.

Természetes, hogy ilyen rendőrfőkapitány vezetése alatt, a rendőrségi személyzet sem kerülhetett ki más emberek közül, a kik ismerve főnöküknek bűneit, maguk is bűnös manipulációkra vetemedtek. S a midőn most olyan eréllyel folyik a vizsgálat, az nem kizárólag a rendőrfőkapitány, hanem az összes rendőrségi személyzet ellen irányul s a vizsgálat kezeiben már több rendőrségi közeg ellen olyan súlyos kompromittáló adat van, hogy azok ellen minden valószínűség szerint a bünyfenyítő feljelentést is megfogják tenni, többnek pedig haladéktalanul ott kell hagyniok állásukat. A kevésbé kompromittáltak sem maradhatnak meg állásaikban, mert az új rendőrségnek kifogástalan emberekből kell állania. Ezeket degradálják s eldugják olyan állásba, a hol semmiféle visszaélést nem követhetnek el.

Mások szerelemre gyújtotta a szívem s most áhítattal tölti be a lelkemet.

Érzem, hogy templomban vagyok, az Örök-kevaló nagy templomában!

Hívó, a ki bizom a mindenség nagy Urának létezésében, lépj be a templomba s hited gyarapodni fog. És te hitetlen, kitagadott egy hatalmas lénynek létezését, jöjj ide, nézd e parányában is élő természetet és tagadd meg, ha tudod, hogy létezik e felsőbb lény, ki fényt ad a napsugárnak, levelet a fának, színt és illatot a virágnak.

Nézd, a fák sűrű lombjain is áttör a tavaszi napsugár, gloriával borítva be e megszentelt templomot. Száz meg száz madár dala hangzik föl s mindégik egy-egy hálaima az egek Urához, a ki az égi madarakat ruhazza. A virágok kitarják kebleik... attal töltve be a templomot s a természet hajnali ébredése már maga egy nagy, szent istentisztelet. Jöjj ide és hinni fogsz.

A tavaszi napsugár behat az én szívembe és én bizok, hiszek tebened nagy Isten. Leborulok előtted itt az anyatermészet szép ölen és hátát adok néked, mert hiszen te adad, hogy több vagyok a pornál, hogy eszmékért, czélokra születtém s a tavaszi napsugár azt mondja nékem, hogy te erőt is adsz a hosszú utra, hitet, kitartást a küzdelemre.

... Szeretem a tavaszt, imára készíti a lelke!

Szeretem a tavaszt!
Temetőben járok, szomorú elhagyott sírok között, a temetők magyáran.

A kik itt piárnak, réges-régen éltek s a késő unoka már nem nevel virágot a sírhalmukra.

Néma csend van itt ebben az elhagyott világban s úgy látszik, mintha megszűnt volna örökre az élet, mintha a temető sövénye csakugyan az élet határa volna.

De jön a tavaszi napsugár és csökjára a fagyos sírok között fű nő, virág fakad. Az eltévedt csalogany is megül a lombok között s eldalol egy-egy búbanatos nótát s tovaröbben.

Nem! az a sóvény ott nem az élet határa, mert azon belül is van élet, pezsgő, örök élet.

A sírok néma lakói elporladnak, de s szív porából virág fakad a tavaszi napsugár csökjára.

Hitetlenek áljatok meg a temetők magányán, a mikor a tavaszi napsugár bearanyozza a horpadt sírokat s meglátsátok, hogy nem olyan elhagyott világ ez, mint a mint ti gondoljátok!

De a szívem oda von a temető szélére, a hol még gondozzák a sírhantokat, a hova még az itt hagyott kedvesek imádkozni járnak.

Régen nem jártam erre, elvont az élet s eldobott a távol világba, de a gondolatom gyakran erre tévedt, mert nekem is van itt egy kedves kis sírhantom az anyám sírhantja.

Félve, szorongó szívvel közeledek felé. Hátha behorpadt a kis sírhant azóta, mig én tova jártam, hátha elkorhadt a kis fejta, a melyet a fejéhez tűztem s hátha elpusztultak a virágok, gondozó kéz hiányában?

De látom-látom tele van a kis sírhalom virággal! Ki ültette oda, ki godozta? Az, a ki végyat olt a szívembe, a ki imára készit: a tavaszi napsugár!

... Szeretem a tavaszt! Virágot növel az édes anyám sírján!...

Nemcsak a városkában, de a szerkesztőségünkben is szaporodik az adat. A közönség, mely eleinte a rendőrfőkapitány ellen hozta az adatokat, — most annak alantas tisztviselőit mutatja be igaz világításban.

Nem akarjuk a vizsgálatot befolyásolni s ez okból a tudomásunkra jutott dolgokat csak akkor tárjuk fel, ha maga a vizsgálat nem tudna az illetők ellen adatokat szerezni, a mit azonban nem hisszünk el. A kompromittált egyéneket azonban a vizsgálat figyelmébe fogjuk ajánlani.

A nyugdíjaztatás kérdése.

Mi még abban az időben mikor Seidl Lajos főkapitány hatalmas ur volt Székesfehérváron; mikor még ellene a fegyelmi eljárás el nem rendeltetett, felhívtuk öt lapunkban, hogy a nagyobb botrányok elkerülése végett adja be nyugdíjaztatása iránti kérvényét. A főkapitány akkor barátai előtt neveltséges színben igyekezett feltüntetni a dolgot és ügyet sem vetett felszólításunkra. Pedig akkor még elég tisztelettel visszavonulhatott volna nyugdíjba s talán még bennünket vádoltak volna jó barátai, hogy állásából kiüldöztük. Később mikor megindult ellene a fegyelmi vizsgálat, elfogadta a mi ajánlatunkat s beadta jó barátainak tanácsára nyugdíjaztatása iránti kérvényét, de már — későn!

A közvélemény előtt akkor már ismeretes lett viselt dolgai és mint előre látható volt nagy visszatetszést keltett nyugdíjaztatási kérelme. Mi a nagyobb zavarok és az esetleges botrány elkerülése végett elhallgattuk volna az ő viselt dolgai és nem szólaltunk volna még most sem fel az ő nyugdíjaztatása ellen, ha időközben egy némely dologra nézve nem nyerünk olyan felvilágosításokat, a mely a közérdek szempontjából lehetetlenné teszi azt, hogy nyugdíjazás iránti kérelmét tovább is pártfogoljuk. Bűn volna tőlünk ha ezt tennénk és merénylet a város közpénztára ellen, erre pedig nem vállalkozunk.

Először is értesültünk arról, a mi rendkívül meglepett, hogy a főkapitány elég jó vagyoni viszonyok között van, másodsor, hogy évi nyugdíj igénye 1400 frtot tenne ki.

Ez az évi 1400 frt nyugdíj egy életerős, java férfi korában levő embernek adva esetleg 60 ezer frt tőkének is megfelelő, tehát a város anyagi viszonyaival szemben borzasztó összeget képvisel. Ezt az összeget pedig oda ajándékozni egy olyan embernek, a ki 18 éves hivataloskodását csakis saját érdekeinek kizsákmányolására használta fel, akkor midőn anyagi körülményei piszkos és bűnös üzelmére éppen nem kényszerítették, tehát az csak a telhetetlen vágyú ember kapzsiságának tulajdonítandó; ilyen óriási összeget megajánlani nem is könynyelműség, hanem bűnös merénylet lenne. Néki arról a helyről mennie kell, és a saját érdekében kívánatos, hogy saját jó szántából menjen. Azt azonban az ő szereplése után ne várja, hogy bűneit ilyen busás jutalommal honorálja a város. Ez esztelenség lenne oly időben, midőn anyagi erőnket oly sok égető kérdés veszi igénybe. Nem teheti ezt a város annál kevésbé, mert az egész városkában czélba vett nagy takarítás alkalmával olyan precedenst alkotna, a mely esetleg százazrek terhét rakná a város vállaira. Ezt pedig nem bírjuk el. És hasztalan bizik barátaitban, ilyen eszeveszett kérelmet nem fog támogatni a bizottságnak egyetlen tagja sem, de nem is támogathat, mert kérelmének teljesítése a közpénztárnak törvénytelen

fosztogatása lenne. Ha a közgyűlés megszavazná, a miniszter akkor sem hagyhatná jóvá, s ha jóvá hagyná országos botrány törne ki a parlamentben.

Nem zárkozhatunk el e kérdés elől, ez az általános felfogás.

Ha még elfogad tőlünk egy jó tanácsot, arra kérjük, vegye vissza nyugdíjaztatása iránti kérvényét, s adja be lemondását. Egy alkalommal már elkésett tanácsunkat elfogadni, nagy kára lett belőle. Vigyázzon, nehogy ezt a tanácsunkat is későn fogadja el, mert végzetes következménye lehet. Ne hallgasson barátaira, a kik nem ismerik ug az ő helyzetét, mint ellenségei. Barátai, ha a mi tanácsainkkal ellenkezőt javasolnak, ugy rosszakarói, mert most már senki nem uralkodhat a helyzetben, de a ki elébe áll a fejleményeknek, azt elsodorja az áradat. A várost megakarjuk kimélni az országos botránytól s ez csak ugy lehetséges, ha ő nem hívja ki a balsorsot, ha lemond, mielőtt ügye a városi közgyűlésen támadólag tárgyalatnék. Kerülje ki a vihart, mert mi tudjuk, hogy nyugdíjaztatási kérelmét ügyének botrányos leleplezésével szándékoznak meghívtani, és ha egyszer arról nyilvánosan keadenek beszélni, elveszett s pár nap múlva országos botrányban merül el.

Hallgassa meg tanácsunkat — az utolsó: menjen el, mondjon le! Ha másképp tesz nemcsak magát, de barátait is a legmagasabb fokig kompromittálni fogja, mert azzal fognak vádolatni, hogy tusolni akarták ügyét. Ez pedig ma Székesfehérvárról egyetlen a proscriptióval!

Rémhírek.

Már tegnap is hallottunk arról beszélni, hogy a külvárosok polgársága körében rendkívül nagy elkeaseredést keltett a rendőrség leleplezése és hogy a közgyűlés alkalmával demonstrálni akarnak a városháza előtt, a hová nagy tömegben akarnak felvonulni hétfőn délelőtt.

Ma ujabban arról értesitenek, hogy az egész mozgalom mind nagyobb mérvéket ölt és olyanféle kijelentések hallatszanak, hogy a közgyűléssel szemben fenyegetőleg szándékozik fellépni a polgárság. Nem tudjuk még most ellenőrizni, mi ebben a rémhírben a való, de telkérjük a polgármestert, hogy tegye meg az esetleges intézkedéseket, nehogy a belváros közepén a közgyűlésre menő vagy onnan jövő városatyák inzultáltassanak.

Méltányolni tudjuk a polgárságnak elégtelenségét, mely állítólag különösen az által fokozódott, hogy egyes városi képviselők Seidl nyugdíjaztatása mellett korteskedtek. Ez elég tapintatlan dolog volt. De viszont nagy lelkiismeretlenség kell hozzá, hogy a békés polgárságot zavargásokra ingereljük. Elvégre is a városi képviselők becsületességében senkinek sincs joga elzetesen kételkedni. Terrorizálni pedig a városi közgyűlést nem szabad.

Akarjuk hinni, hogy ez az egész rémhír csak egyesek lázas képzeletében van meg s hétfőn délelőtt a városháza előtt összegyülekező kíváncsiak között nem lesznek tüntetők.

Az általános érdeklődésre való tekintettel a hétfői közgyűlés lefolyásáról a leg részletesebb tudósítást fogjuk közölni. A beszédeket lehetőleg egész terjedelmükben közöljük az esetleges szavazások alkalmával

pedig névszerint felsorolunk mindenkit, hogy ki mire szavazott. Azt akarjuk egyáltalán elérni, hogy az ülés lefolyásáról az egész város polgársága hű és igaz képet nyerjen, hogy saját véleménye alapján ítélhessen mindenik városi képviselő magatása fölött.

HIREK.

— Ajándék a felsővárosi templomnak. Egy nemes szívi család két szép fehérselyem zászlót készített a felsővárosi templom számára, melyeket i. hó 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén áldott meg Tamás Vilmos plébános s adott át szép beszéd kíséretében a hívek közös használatának.

— Felolvasó-estély. A palotakülvárosi kath. fiókkör i. hó 25-én d. u. 5 órakor felolvasó-estélyt tartott. A felolvasás közgyűlés előzte meg, melynek egyik főbb tárgya volt a számvizsgálók jelentése a pénztár állapotáról s a felmentvény megadása az 1896. évre. A jegyzőkönyvet a jegyző távollétében Kiss Arisztid, a kath. kör titkára vezette. A közgyűlés után dr. Szalay Hubert püspöki titkár tartott rendkívüli élvezetes felolvasást: „Az egyház és a hazafiság“ czimen. Magas-szellemű niveau és mégis szívet gyönyörködtető felolvasását a vendégek és a közgyűlés tagjai viharos élénzessel fogadták. Történelmi egymásutánban fejtegette a tudós szerző az egyház hitét, tanítását, meggyőződését, kiemelve, hogy a kath. egyház, mely bennünket az erények követésére serkent, nem jöhet ellenkezésbe önmagával, midőn a hazaszeretetről van szó, hiszen ez is az erények között foglal helyet s ezt az érzelmet Krisztus szentelte meg könyveivel, megszentelte példájával, midőn mint hazájának igaz fia, megállott a pogány helytartó előtt. Különösen kiemelte aquinói szt. Tamás tanítását is, kiről Baumann oly magaslatólag emlékezik meg, s nagyon is megszívlelére ajánljuk Thaly Kálmánnak, ki egy jeles embert így karakterizált: buzgó katolikus, de jó magyar. Kalocsay Alán elnök felkérte dr. Szalay Hubertet, hogy ezt a lelkét felemelő felolvasást minél szélesebb körben ismertesse. Utána Durati József lépett az asztalhoz, ki Erdélyi Zoltánnak „Kéthekedő“ című jeles költeményét szavalta el. Szép, temperamentumos előadása nagy tetszést aratott és lelkesen megéljeneztek. Kalocsay Alán megköszönve a szavalónak a kör iránti ügybuzgóságát, kifejezte azon óhaját is, vajha a kath. kör többi tagjai is hozzájárulnának szellemi munkásságukkal a felolvasó-estélyek sikereihez, hiszen a kör asztalánál mindenkinek tér nyílik arra, hogy a szent ügyet egész lélekkel szolgálhassa. A nagyszámu közönség soraiiban ott láttuk még dr. Szabady Józsefet, Pelek Gyulát stb. Végül az elnök megköszönte a vendégeket és a tagoknak szíves érdeklődését, s ezzel a közgyűléssel egybekötött felolvasó-estélyt véget ért.

— Iskolaszék választás. Martonvásárról írja levelezőnk, hogy ott márczius 18-án tartott meg az iskolaszéki választás nagy érdeklődés mellett. Tagokká lettek megválasztva: Gresser György, Kreutziger Lőrincz, Gaszt István, Braun Dénes, Ofner Béla, Herkner János, Szaller János és Purnhauer Pál. Azonkívül tagjai lettek még az iskolaszéknek hivatalukból: Lattyák János és Peszmecker József.

— Nyugdíj ügy. Székesfehérvár nyugdíj-felügyelő bizottsága kedden, márczius 23-án tartott ülést, melynek egyedüli érdekesebb tárgya Privék Mihály városi pénztárnok nyugdíjazási ügye volt. Nevezett már 41 éve szolgálja a várost s így tehát nyugdíj igénye az egész fizetésére kiterjed, a mit az ülésen ajánlatba is hoztak.

— Szerencsétlenség. Hápek Ignác per-kátai ember hétfőn késő este tért vissza Pen-teléről és a határnál kocsija felfordult, Hápek a kocsit alá került, mely őt összetörtte. Másnap reggel találták meg a kocsit alatt eszméletlenül, de már az előhívott gyors orvosi segély sem

használt, mert pár órai szenvedés után meghalt. Temetése csütörtökön ment végbe a község általános részvétele mellett.

— **Kinevezés.** A székesfejérvári pénzügyigazgatóság kebelében levő adófelügyeleti bizottság elnöke, Madaras Lipót lemondott s az ügy üresedésbe került elnöki állásra a belügyminiszter kinevezte *Vértessy Józsefet*, az alelnöki állásra pedig *Molnár Béla* ügyvédet.

— **Felolvasó-estély.** A felsővárosi sz. Sebestyénről nevezett kath. fiókkör Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén esti 6 órakor felolvasó-estélyt rendezett. A kör tagjai a helyiséget szorosán megtöltötték a élénk érdeklődéssel hallgatták végig a felolvasást, melyet *Horváth Imre* alelnök tartott e czímen: „A kereszténység, mint társadalmi bajainknak egyedüli orvosság.” A népszerű fejtegetést nagy tetszéssel fogadták a kör tagjai s köszönetükkel fejezték ki hálájukat a felolvasónak.

— **Iskolaszéki ülés.** A székesfejérvári iskolaszék holnap vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart a városház nagytérképében.

— **A városházi iparmunkák árlejtése.** Tegnap jart le a városháznak előforduló iparos munkák iránti árlejtés igen szép eredménnyel. A 13 féle szakmába vágó szükségletekre összesen 32 pályázó akadt és pedig a szobafestő és mázoló szakmára 4, a csizmadiára 3, a szíjgyártóra 1, a bádogosra 4, a kovácsra 5, az asztalosra 3, a lakatosra 2, a kályhásra 1, az áruvegyesre 5, a szabóra 2, a kádártra 1, a fazekásra 1, a bográrra 1, a kocsigyártóra 1. Az ajánlatok ma délelőtt lettek felbontva, s átadva a számvevőségnek összehasonlítás végett. Az eredmény szerdán márczius 31-én lesz köztudomásra hozva.

— **A fegyvergyakorlatok elhalasztása.** A múlt évben a huszonnyolcnapos fegyvergyakorlatra behívott tisztek és hadapródok közül igen sokan fegyvergyakorlataik elengedését vagy pedig elhalasztását kérték, mit az illetékes parancsnokságok meg is engedtek. A közös hadügyminiszter a napokban, midőn a nagy hadgyakorlatok és a tartalékosok fegyvergyakorlatainak megtartása tárgyában rendeletet kibocsátotta, szigorúan meghagyta a csapattestek és az intézetek parancsnokainak, hogy a tartalékos tiszteknek és hadapródoknak a fegyvergyakorlatok elhalasztása vagy elengedése iránt benyújtott kérvényeit szigorú vizsgálat alá vegyék és csak a legkivételesebb és valóban méltánylást érdemlő esetekben engedjék el a gyakorlatok megtartását. vnyg pedig a bevonulás határidejének elhalasztását.

— **A csendőrséget szaporítják.** Ama megerősítő nagy szolgálat folytán, melyet eddigél minden csendőri teljesíteni köteles volt, de tekintettel különösen arra, hogy még a legtürelmesebb szolgálat mellett is alig volt képes a csendőrlégénység pontosan megfelelni kötelességének, — a honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértve a legénységi állomány szaporítását elrendelte. Az egyes csendőrségi parancsnokságokat utasította a honvédelmi miniszter, hogy a csendőrségi legénység állományát mielőbb és lehető gyorsan egészítsék ki és különösen nagy gondot fordítsanak arra, hogy a kiegészítés alkalmával a csendőrségi szolgálatra kiválóan alkalmas és oly egyéneket vegyenek fel, kik a testiletleben való szolgálatra magukat hosszabb időre kötelezik.

— **Sikkasztó suszter.** A budapesti törvényszék 6 heti fogházra ítélte *Klantz György* nadapi feleséges susztert sikkasztás büntetése miatt. Január 14-én követte el a sikkasztást *Schwarz Ferencz*né kárára, aki neki 4 vánkost és 2 drb. dunnát adott át azon megbízással, hogy vigye el valahova. Klantz azonban nem vitte el a rendeltetési helyére a holmikat, hanem elulajdonította. A törvényszék a büntetés kiszabásánál figyelembe vette még, hogy Klantz már egy ízben lopás miatt be volt zárva.

— **Véletlenség, vagy gondatlanság?** *Kostyák István* székesfejérvári lakosnak két hónapos gyermeke tegnap délután megfulladt. A gyermeket *Kostyák 12* éves leánya gondozása alá bízta tegnap délután s midőn a kis leány

néhány percnyi távollét után a bölcsőhöz ment, a csecsemő arccal a dunnára feküdvé meg volt fulladva. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy vajjon nem forog-e fenn gondatlanság. A gyermek felboncolása törvényszékiileg elrendeltetett.

— **Diszes csapat.** Vajjon mit érthetnénk mást ezen szó alatt, mint a rendőrség által összefogdosott, kiéhezett, rongyos csapatot. — Csütörtökön délután körülbelül huszat toloncoztak azt a négy világtáj felé, illetőségi helyükre s mikor ezen ténny regisztráljuk, nem mulasztajtuk el, hogy csodálkozásunknak nem adjunk kifejezést, hogy ennek daczára mégis még mindig sok csavargó van Székesfejérváron.

— **Befogott jómadarak.** A romlottság sok leánynak végleg megtámadta az erkölcsét, s az ilyenek aztán a helyett, hogy szolgálatba szegődnének, az utcázók kőborolnak naphosszat és egész éjen át. A rendőrség tegnap is befogott 4 darab ilyen pillangót, hogy fenytés által némileg egy darabig segítsen rajtuk.

— **Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztúti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánlkozik Szűts és társa, a bibornok-érseki és Magyarország herceggprímásának udvari szállítói. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.**

Irodalom és Művészet.

Színház.

Szerdán színe került *Konti szép* zenéjű operetteje a „Suhancz”, a székesfejérvári kis-kereskedők egyesületének segély alapja javára jó előadásban.

Csütörtökön délután félhelyárrakkal „*Brankovits György* Szerbia despotájá” szomorujáték került színe. *Németh János* alakította *Brankovits Györgyöt*. Ugylátszik kedves szerepe lehet ez neki, mert ezuttal oly erős és meggondolt alakítást mutatott, hogy ezért egy vidéki színész a legnagyobb dicséretet érdemli. *Arkos* Vilmos szintén ügyesen játszott.

Este „*Pepita* a királynő komornája” került színe *Huber Miksa* karnagy jutalomjátékául. Szép számu közönség jelent meg az előadáson. *Huber karnagy* egy szép babérkoszorút is kapott a közönség lelkes tapsai között. *Balogh István* Don Gáspár kalandor lovagot alakította, kifejtvén benne nagy rutinját s így bemutatott egy olyan alakítást, hogy dicséretére válnék egy első rendű fővárosi művésznek is. *Nagy Vilma* is dicséretet érdemel. *B. Szabó József*nek ezuttal ugylátszik nem volt teljesen hatalmában nagy hangyanga, mert némely helyen kissé gyengén énekel, máskülönbön játéka jó volt. *Gergely Gizella* szintén jól játszott.

Pénteken félhelyárrakkal szép számu közönség előtt került színe „*Mikadó*” *Sullivan* gyönyörű zenéjű operetteje. Az előadást megelőzőleg *Munkácsy Mihály* világhírű festményét „*Ecce Homo*”-t előalakokkal mutatta be a társulat. Ezt követte *Marosi Lajos* Székesfejérvári veterán táncmester egyik tanítványának *Cserny Lajos*nak magyar toborzó s soló táncza. A szindarab elég jól ment, *Deák Péter* alakította a *Mikadót* ügyesen, megfelelően jó hárnevének, mint kitűnő komikus. *Vlad Gizella* *Katischa* szerepében tündökölt művészi erejével. *B. Szabó József* énekei tiszták és erősek voltak. *Gergely Giza* is jól játszott, ugyszintén *Zoltán Ilona* és *S. Sipos Gizella* is.

Ma este kerül színe a budapesti népszínházban szenzációt keltett népszínmű a „*Gyimesi vadvirág*.” — A vidéki színpadon itt kerül először színe. Valóban meg is érdemli ez a darab azt a nagy dicséretet melyet a lapok és mindenki róla mond, ki előadni látta a népszínházban. Figyelmébe ajánljuk a közönségnek ezen udjóságot. Hétfőn, kedden és szerdán Budapestről jön vendégszerepeln *Fáy Szeréna*, így tehát a jövő hét műsora igen érdekesnek ígérkezik.

G—r.

VEGYESEK.

□ **Menelik pénze.** Abesszinia győzelmes uralkodója: Menelik nagyban igyekszik, hogy országja szervezetének európai formát adjon. Katonáit európai módra fegyverezte fel, bevezette a postabélyeget is, most pedig, a kereskedelem szabályozása végett, pénzt veret. A mintákat Párisban készítik, *Dubois Alphé* műtermében. A legnagyobb pénz lesz a tallér (talari). Ennek egyik lapján Menelik mellképe lesz látható, fejen az apostoli keresztet ellátott hármas koronával. A főírás: Menelik János, Aethiopia királyának királya. A másik oldalon Jüda győzelmes oroszlánja látható. A körirat a következő: Aethiopia csak isten felé mutatja kezét. Készítenek még fél, negyed és nyolcad tallérokat (ezeket ezüstből) továbbá rézpénzt, a melyből száz ér egy tallér. Mindezeket a párisi pénzverő intézetben fogják előállítani.

□ **Gyémántos körömök.** Az előkelő angot társaság ismét látalát egy divatot, mely csökkentse azok zavarát, a kik nem tudják, mire adják ki pénzüket? Gyémántot erősítenek a körmükre. A dolog azonban hosszadalmas eljárást igényel. A körmöt először meg kell keményíteni, a mi nem megy gyorsan, azután a két szegélyére vékony aranyplátókat erősítenek, melyek közepén összehúzódnak és ezen a helyen egy gyémántkő van rájuk erősítve. A kő egész lapos, nehogy a keztyű felhúzását vagy leveletést akadályozza. Az új divat hívei azt mondják, hogy a gyémánt, ily módon viselve, sokkal hatósabb, mint gyűrűben és nem is veszik el oly könnyen.

□ **Századvégi gyermek.** *Lacznika* rossz volt s anyja megbántotta. *Lacznika* semmit sem szől, hanem odamegy atyjához, a ki a kandallónál ül, ráüt a vállára s aztán fejét vakarva, azt mondja neki:

— Igazán nem tudom, hogy mi jutott az eszedbe, hogy ezt az aszonyt feleségül vetted.

Közgazdaság.

A közgazdasági előhaladás.

(K. Ö.) Elpusztul az ország — jajgat a kormánypart, — ha a kormányparti képviselő nem lehet bankár és vállalkozó. Elpusztul pedig azért, mivel a bankár és vállalkozó képviselőknek lehet első sorban az ország páratlan közgazdasági előhaladását köszönni.

Allapodjunk itt egy kissé!

Közgazdasági előhaladásról többféle értelemben lehet beszélni. Qui bene distinguit, bene docet. Közgazdasági előhaladás alatt értjük legfőképpen a nemzet nagy rétegeinek fokozódó anyagi jólétét, melynek nyomában a nemzetgazdasági fellendülése jár. Ezt a közgazdasági előhaladást pedig, bármennyire szeretnők is fellelni, nem találjuk sehol. A szegénység rohamosan terjed, a földművelő, kisiparos s munkás nép pusztul, vagy kivándorol. A közadók behajtása csak az adópréskelketlen kezelés mellett lehetséges. Nemcsak az alsó, hanem a középosztályokban is egyre fokozódik az elégtelenség. Azok a teljesülések, melyeket az állampolgárok állam, egyház és kulturális intézményeknek lerónni tartoznak, nagyobb és nagyobb terheket rónak a roskadozó vállakra. Azok a források pedig, melyek kiapadhatatlannak látszó kincsét képezték a termelő osztályoknak, egy szerencsétlen gazdasági politika következtében kiapadóban vannak. Az anyagi pusztulásnak nyomában jár az erkölcsi zűlés. A vallástalanság és erkölcstelenség nyílt orgáikat csap. A szerencsétlen egyházpolitikai törvényalkotások a középosztályokat, az anyagi pusztulás s a szocialisták a köznépet rontják meg erkölcsében. Isten és a háza szent fogalmi elmosódnak lelkünkben, melyet egészen a maga számára foglalt le a birvagy és az önzés. Ez a kormánypart által fennen hirdetett közgazdasági fellendülés és előhaladás!

A liberális tábor kétségkívül nem ezt a közgazdasági előhaladást hirdeti. Mert van egy másik előhaladás is, mely gazdasági fellendülésnek van hivatva hirdetni. A pénzgazdálkodásra való átmenetel, a hitelforrások szaporodása, a vállalkozó szellem megerősödése, a

teméntelen alapítás, vasut a gyár, a kulturális intézetek stb. Azok a füstölő gyári kémények, a bankok és intézetek, a tova robogó vonatok nem tették boldoggá a magyart. A nagytőke az, mely megteremtette a merkantil gazdasági politikát, a nagy tőke az, mely ennek hasznát őrzi. A magyar termelő-osztályok ennek a közgazdasági előhaladásnak keserűen fizették meg az árát. Ez a közgazdasági haladás tette tönkre mindazt, a mi itt az országban megbízható, szolid, konzervatív volt: az anyagi és erkölcsi fejlődést. Mutassanak reá a liberálisok csak egy intézményre, amely minket boldogabbakká, gazdagabbakká és erkölcsösebbekké tett! A pénzintézetek, a gyárak s alapítások, a viczinális s a hány liberalis alkotás csak van, mind a hazátlan tökélet szolgálta és nyomta a magyart, ki a nagytőke elhelyezése kedvéért csinált roppant államadósságok kamatait már nem győzi fizetni. Hogy a nagytőkével szövetkezett a szolgálatába szegődött liberalizmus a nagytőkével egyetemben szedi ennek a rendszernek gyümölcseit, még rossz néven nem vehető. Az önzetlen hazafiságot, nehogy megtántorodjék, meg kell támogatni egy félmilliórdos költségvetéssel s egyénenkint a bankársággal és kis állami vállalkozással.

A ki telvetődik Budapestre, annak tanácsoljuk, látogasson el a t. Házba s nézze meg jól a jobb oldalt, mert akiket a m. kir. miniszterekkel ott lát, azok az ország közgazdasági előhaladása kieszközlői. Azokból indulnak ki azok az eget ostromló eszmék, melyek az ország gazdasági jólétét örök időkre fogják biztosítani. De jól jegyezzük meg, azok a jó urak ott a jobb oldalon csak addig hajlandók tudományukat és tekintélyüket az ország közgazdasági előhaladása érdekében latba vetni, míg nekik a bankdirektorság és az állami vállalkozás meg van engedve. Ha tehát azt nem akarjuk, hogy közgazdaságunk a négerek gazdálkodási módjára süllyedjen, ne merészeljék az összeférhetetlenségi törvény végrehajtását sürgetni. — Igazán neveléses. Hát volt-e valaha eszmészegegyebb kormánypart a mainál? A közgazdasági ismeretek tekintetében volt-e valaha tudatlanabb eleme a háznak a mai többségnél? A közgazdasági szükségletek iránt mutatkozott-e valaha is kevesebb érzék, mint a jelenlegi kormánypartban? Nem. Soha. Sem tudás, sem érzék. Egyben azonban kitünő érzékkel rendelkeznek: a képviselői állást anyagi érdekeik gyarapítására kihasználják.

A cikkelyünk kezdetén idézett mondatot tehát olyképen variáljuk, hogy igenis *apusatul a kormánypart*, ha a kormányparti képviselő nem lehet bankár s állami vállalkozó. Ez pedig országos szükségletet képez.

* Szaporodó szövetkezetek. Az erdélyi részeken egy Kolozsvárott megalapítandó központi szövetkezet ügyében megindított mozgalom más alakban ugyan, de az ország Királyhágón inneni részében is visszhangra talált. Napról-napra szaporodik ugyanis azoknak az emberbarátoknak, papoknak és birtokosoknak száma, a kik belátva azt, hogy a népen csak szövetkezés útján lehet segíteni, falujukban vagy megyéjükben ezen alakítást erélyes elhatározással sürgetik. Így Szacsurban, Zemplén megyében létesült nemrég egy hitelszövetkezet főleg a. t. István és Péchy Adám kezdeményezésére. Ugyóson Weinckheim Frigyes gróf fog emléket emelni magának, ha a richnesse oblige elvét követve, sikerre vezeti az ott ebben az irányban megindult mozgalmat. Mosony vármegyében a gazdasági egyesület buzgó titkára Hensch Árpád vette kezébe az ügyet és fírad a szövetkezet érdekében, reméljük nem eredmény nélkül. Somogyban szintén egy szövetkezeti központ alapításáról van szó. A helyzet jellemzésül ki kell emelnünk azt is, hogy egyik beregi községben a szövetkezeti igazgató házat, a koncot vesztett és e miatt a felbőszült uszorosok felgyújtották. A szövetkezeti ügynek is megvannak a maga martirjai, a kik megérdemlik a nemzet figyelmét.

* Sertésvész a megyében. Czecezen és Martonvásáron az alispánhoz érkezett jelentés szerint megszűnt a sertésvész. A járvány megállítására tett óvintézkedések megtették hatását, amennyiben kevés sertés esett ezen pusztító rémnek áldozatul.

Alulírott van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudására hozni, hogy a bécsi és párisi minta kalapjaim megérkeztek, s üzletemet a tavaszi és nyári időnyre

dús választékban berendeztem.

Elvállalok mindennemű alakítást gyász munkát

a leggyorsabban készítve s a **legsolidabb jutányos árak mellett.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A nagyérdemű hölgyközönség becses pártfogását továbbra is kérve.

Mély tisztelettel

Lasits Erzsi,
SZEKESFEJÉRVÁR, a Ferenccendiek új épülete alatt.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó cikkek, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dús választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szönyegeken. —

LÖWY ADOLF + + + + +
+ + + + + **SZ.-FEHÉRVÁR.**

(Felmayer mellett.)

TELES MENYASSONYI BELENYERET VÁLLALOK.

— CSERÉNY HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE —

CSÁSZÁRILMA

— NŐI DIVAT-TERME —

Szekesfejérvár, Kossuth-utca 20. szám.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönségnek tisztelettel jelenteni, miszerint Bécsből megérkeztem, a tavaszi és nyári újdonságokat már a legnagyobb választékban szolgálhatom.

Különösen megtekintést érdemelnek **párisi és bécsi modell kalapjaim**, melyek meglepő választékban találhatók üzletemben.

Továbbá a **legizlésesebb gyermek-kalapok**, a legujabb párisi divat szerint, egy szintén **negligé- és kerti-kalapok** igen nagy választékban vannak raktáron a legfinomabbtól a legolcsóbbig. **Az árak mindenben feltünő jutányosak.**

Miután a mélyen tisztelt hölgyeket a legsolidabb pontos kiszolgálásról biztosítom: szives pártfogásukat kérve maradtam

Kiváló tisztelettel

CSÁSZÁRILMA, divatárusnő.

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó-
utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.

* **Kimutatás.** A földmiveltésügyi miniszterium mezőgazdasági statisztikai ügyosztálya által összeállított „A mezei munkát keresők munkáinak keresők kimutatása” című munka egy példányát ma vettük kezeinkhez. A hasznos könyvből idézzük a bennünket legközelebb-ről érdeklő s Fejérmegyére vonatkozó összeírást:

Fejér vármegye.

a) *Mezei munkát keresnek:*

Község	A munkát kereső egyének száma	Mely időszakra és milyen munkára vállalkoznak?	Minő feltételek mellett?
Pázmánd . . .	207	aratásra	11, 12 részért
Tordas	112	„ és cséplésre	11 részért
Ondód	210	aratásra	alku szerint
Összesen . . .	529	egyén	

b) *Mezei munkást keresnek:*

Község	A munkást kereső neve	Hány munkást keres?	Mely időre és milyen munkára keresetnek a munkások?
Mány	Brachfeld L.	140	aratás és más mezei munkára
Pázmánd	Lyka Döme	61	aratás és más mezei munkára
„	több kisgazda	42	aratás és más mezei munkára
Tordas	Dreher Ant.	134	szőlőmunk, aratás és cséplési munkára
Ny.-Pettend . .	gr.Nádasdy F.	30	mezei munkára
Polgárdi	Práger Ign.	23	cséplési időnyre
„	dr. Strasser I.	30	„ „
Összesen . . .		463	egyént

* **A nemzetközi gazdakongresszus** főjelentésének első kötetét Rodiczky Jenő dr. kongresszusi főtitkár szerkesztésében most adta ki a földmiveltésügyi miniszter. A kötet a végrehajtó-bizottság által a tárgyalások megkönnyítése végett szerkesztett kérdőpontokat, az ezekre beküldött válaszokat s a benyújtott emlékiratokat tartalmazza. A tárgyalás lefolyása a következő kötetben lesz. A nagyszerű munka, melyben úgy az agrárius, mint az ellentábor fegyverei csaknem hiánytalanul vannak letéve, az agrárkérdésnek a kor színvonalát jelző állapotát mutatja be. A könyv forrásmunkául megbecsülhetetlen szolgálatot fog tenni azoknak, a kik e kérdésekkel foglalkoznak s legközelebb a gazdaszövetség szervezetei bő ismertetését fogják nyújtani; az adatgyűjtés és feldolgozás körébe s ezeknek felvételét állandósítani kell. Ezenkívül azonban a feldolgozás gyorsabbá tételére is törekedni kell.

A Balaton-tavi Gőzhajózási Részvénytársaság menetrendje.

Érvényes 1897. évi április hó 10-től május hó 1-ig.

naponként		ÁLLOMÁSOK		naponként	
Központ		Központ		Központ	
635	635	ind.	B.-Pest keleti p. u.	érk.	645
700	710	ind.	B.-Pest déli vasút	érk.	812
	1000	érk.	Kanizsa „ „	ind.	139
1024	1446	érk.	Boglár „ „	ind.	1158
	1153	érk.	Boglár „ „	ind.	1146
	1230	ind.	Boglár gőzhajó . . .	érk.	1100
	100	érk.	Révfülpöl „ . . .	ind.	1030

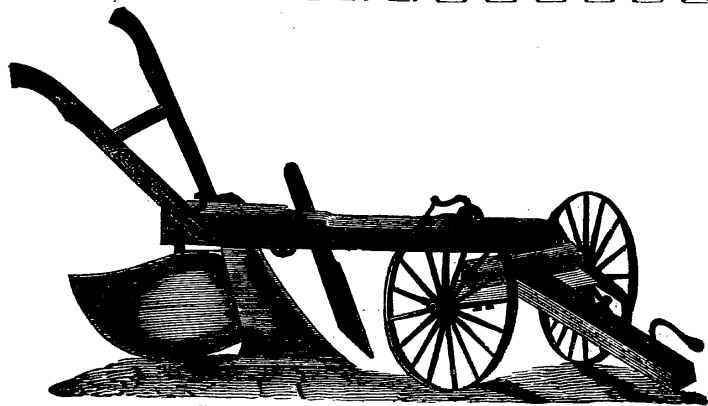
Viteldjakk Boglár-ról-Révfülpölre v. vissza I. oszt. 75 kr., II. oszt. 40 kr.

Megjegyzések.

Az állomások nevei mellett balról álló időadatok felülől lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandó. Az éjjeli idő este 6 órától reggeli 5 óráig percig a percenként jelző számjegyek aláhúzásával van kitüntetve. Podgyászút és gyorsszállítmányért minden megkezdett 10 kg. után 6 kr. közönséges árúért 100 kg.-ként 30 kr. fizetendő. Az arakban a kinstári illeték már befoglalattatik. Két tíz éven aluli gyermekért egy egész jegy váltandó; egy gyermek az I. osztályban egy egész II. osztályú jeggyel, a II. osztályban felnőtt kísérőjével együtt egy eg. sz. I. osztályú jeggyel utazhatik. Kirándulók és nagyobb társaságok számára az igazgatóságnál (Budapest, V. Arany János-utca 7. sz.) való előleges bejelentés után külön hajók állnak rendelkezésre.

Egész uszályrakományra terjedő szállítmányok az összes állomásokról a Balaton bármely pontjára már most felvételnek szállítás oxéijából.

Az igazgatóság.

TÖGL IMRE
gazdasági gép-, épület- és műlakatos
SZ.-FEHÉRVÁR, Budai-ut 29. sz.

Ajánlja a n. é. közönségnek a kor igényeinek megfelelő gyárilag berendezett

gazdasági gép-, épület- és műlakatos műhelyét,

hol is a lakatos építkezési ipar minden ágába vágó mű és vasmmunkák a legpontosabban és szakszerűen készíttetnek el.

Elvállalok mindenemű gépjavitásokat, takaréktűzhely, füsteltávolító kémények, rácozat, dísz-vaskapu és sirkorlátok, villámhárítók és telefonok elkészítését.

Továbbá van szerencsém a n. é. gazdaközönség becses figyelmét felhívni dus raktáromra, melyben dus választékban vannak a legkitűnőbb gyártmányu gazdasági gépek, géprészek, szabadalmazott permetező és szénkénegező-gépek.

ARANY ÉREM.

— 1856. —

ARANY ÉREM.

Császári és királyi udvari szállító, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa
AZ „ARANY SISAKHOZ.”

ROSENTHAL H.
KATONAI EGYENRUHA, HADIFELSZERELÉSI GYÁRA

A m. kir. I., IV., V. honvéd-kerületek tisztii egyenruházatának, a Ferencz József nevelőintézet, a fő- és szekvárus m. kir. államrendőrsége és a Bács-Bodrog vármegyei rendőrség szükségleteinek szerződéses szállítója.

FŐÜZLET:
BUDAPESTEN Gyár: VI., Bulyovszky-u. 39.

V. Gizella-tér 1. sz.
(Hans-féle palota.)

FIÓKÜZLETEK:

SZÉKESFEJÉRVÁR,
Kossuth-utca 18.

LEMBERG,
Kopernikus-utca 9. szám.

POZSONY,
Hid-utca 4.

Minden fegyvernembeli tényleges és tartalékos tisztek, hadapródok és egyévi önkéntesek, teljes felszerelésaik, a m. kir. csendőrség, rendőrség, tüzoltók, stb. egyletek egyenruhái a legjutányosabb árak mellett készíttetnek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.